

Capelle aan den IJssel *in the picture* met bijzonder kunstwerk

Speciale periscopen tonen Capelle in zowel het heden als het verleden

De gemeente Capelle aan den IJssel heeft een gebiedsvisie uitgewerkt waarmee het de kwaliteit en leefbaarheid van de stad wil verbeteren. Om de binding tussen de stad en de Hollandsche IJssel verder te verstevigen, werd Ateliereen Architecten gevraagd om samen met de bewoners een mooi herkenningspunt te bedenken. GKB Realisatie gaf het de *finishing touch* en zet Capelle aan den IJssel nu definitief in de kijker.

Auteur: Guy Oldenkotte

Ooit was Capelle aan den IJssel een buitenplaats voor mensen uit Rotterdam die thuis niet langer van rust en ruimte konden genieten. Toen in de jaren 50 de vraag naar woningen nabij de metropool steeg, werd in Capelle aan den IJssel in korte tijd een groot aantal woningen gebouwd. Seriebouw, functionele appartementencomplexen en rijtjeshuizen voerden daarbij de boventoon. Die

explosieve groei werd echter uitgevoerd zonder dat men een duidelijk einddoel voor ogen had. Daarom ontbreekt het Capelle aan den IJssel nu aan een aantrekkelijk stadshart. Bovendien is de Hollandsche IJssel nu steeds verder uit beeld geraakt doordat het omliggende gebied volledig is volgebouwd.

De historische band met de zo belangrijke rivier lijkt daarmee verloren. Daar moest verandering in komen en dus leek het de gemeente een goed idee om langs de rivier een uitkijktoren te plaatsen, vanwaar men Capelle aan den IJssel kan zien en overzien. Als locatie koos de gemeente voor het Vuykpark, omdat men daar een prachtig uitzicht over de Hollandsche IJssel heeft. Het park beschikt

5 min. leestijd

al over een restaurant en speeltuin. Een uitkijktoren maakte het geheel compleet, zo was het idee.

De omwonenden gingen echter niet in die plannen mee. 'De bewoners grepen de verschillende bewonersbijeenkomsten aan om hun vrees voor aantasting van hun privacy en angst voor overlast duidelijk te maken. Ze waren vooral bang dat met de komst van de uitkijktoren iedereen bij de bewoners in huis zou kunnen kijken. Ook vreesden ze dat het park in een soort hangplek zou veranderen', zo herinnert Bart Bordes zich. Bordes is stedenbouwkundig ontwerper bij de gemeente. 'De gemeente heeft daarop voorgesteld dat de bewoners zelf met een plan zouden komen. Dat er iets in het park moest komen, stond vast. De gemeente was ook bereid om daar de financiële middelen voor vrij te maken. Maar het was nu aan de bewoners om daar, onder begeleiding van de architect, een invulling aan te geven.'

De explosieve groei werd uitgevoerd zonder een duidelijk einddoel voor ogen

Die architect kwam van Ateliereen Architecten. 'Wij hadden al verschillende uitkijktorens in ons portfolio. Daarom had de gemeente ons gevraagd samen met bewoners een ontwerp voor dit project te maken', stelt Maud Nieraeth-van Banning van Ateliereen. 'Als gevolg van het besluit om het aan de bewoners over te laten, hebben wij een aantal avonden met de bewoners om de tafel gezeten. Tijdens die avonden zijn we eerst heel breed begonnen met het inventariseren van de wensen en met vaststellen wat er allemaal kan. Al snel stond vast dat het kunstwerk ook educatief moest zijn. Vervolgens hebben wij wat voorzetten gegeven, waarna we de input meenamen in ons ontwerp.' Het eindresultaat bestaat uit zes periscopen waardoorheen Capelle aan den IJssel zichtbaar is, maar bij het plaatje wordt ook een verhaal verteld.

Van plan naar periscoop

Met een ontwerp in de hand werd de realisatie vervolgens aanbesteed. GKB Staalwerk & Machines won het project. 'Wij ontvingen de ontwerpen van de architect en hebben die informatie vervolgens doorgerekend en voorgesteld hoe het zal worden uitgevoerd', stelt Evertjan Rehorst namens GKB. 'Ook hebben we het ontwerp kritisch bekeken om te zien wat er eventueel anders gedaan kon worden.'

Die kritische blik is belangrijk, omdat GKB de komende drie jaar ook verantwoordelijk is voor het onderhoud van het kunstwerk. 'De bewoners waren ook bang dat ze straks opgescheept zouden worden met een kunstwerk waar nooit meer naar omgekeken zou worden. Daarom was in de aanbesteding opgenomen dat het ten minste drie jaar lang onderhouden zou moeten worden. Wij hebben vervolgens voorgesteld om het voorfront aan te passen. Dankzij die aanpassing is het eenvoudiger te verwijderen, zodat we de spiegels in de periscoop beter kunnen schoonmaken of vervangen.' Ook kunnen de spiegels beter worden gesteld. 'Dat stellen is belangrijk, omdat er in de periscoop ook silhouetten zijn geplaatst die een historisch verhaal vertellen. Dan is het wel cruciaal dat die silhouetten goed staan', aldus Rehorst.

Met die aanpak schoof GKB dus ook weer bij Ateliereen aan tafel; veranderingen op detailniveau kregen nu invloed op het oorspronkelijke ontwerp. Maud Nieraeth-van Banning ligt daar niet wakker van. 'Wij laten dit soort details juist graag door de uitvoerende partij uitwerken. Het vereist zorgvuldigheid en gevoel voor het eindresultaat, maar wij waren al bekend met GKB en we wisten daarom dat ze goed waren en al ervaring hadden met het maken van een kunstwerk. Wij hadden er alle vertrouwen in dat onze expertise en hun praktische ervaring en uitvoering uiteindelijk tot een prachtig kunstwerk zouden leiden.' Ook de bewoners en de gemeente werden nauw betrokken bij de realisatie. 'Wij zijn samen met een groep bewoners bij GKB op bezoek geweest. Het enthousiasme dat zichtbaar was bij de bewoners was erg leuk om te ervaren', zegt Bart Bordes. 'Uiteindelijk is het allemaal best spannend, omdat de planningsfase vooral op papier plaatsvindt. Voor veel mensen is het moeilijk voor te stellen hoe dat er straks in werkelijkheid uitziet.'

Nauw overleg

De nauwe betrokkenheid maakte het voor GKB ook makkelijker om de periscopen te realiseren. 'Bij laswerkzaamheden willen de elementen nog weleens

ACTUEEL

Evertjan Rehorst

Maud Nieraeth-van Banning

Bart Bordes

kromtrekken. Dankzij de nauwe samenwerking konden we de problemen meteen met elkaar delen en samen naar een oplossing toewerken', stelt Rehorst. Dat die nauwe samenwerking geen overbodige luxe is, bleek wel bij het doorberekenen van het ontwerp. 'Bij het ontwerp hoorde een constructieberekening, waarbij de periscope apart van de paal was berekend. Wij wisten echter niet wat er zou gebeuren bij harde wind. Nadat we alles zelf hadden doorberekend, kwamen we tot de conclusie dat de paal van dikker materiaal moest worden gemaakt. Besloten werd om de diameter van de stalen buispaal van 200 naar 400 mm te vergroten.'

Die keuze voor dikker staal had ook een gunstig bijeffect. 'De periscopen staan nu beter in de grond. De buis van 200 mm zou op zandgrond worden geplaatst, maar nu zijn de periscopen op de kleef gezet. Als we dit ook met de dikkere palen hadden moeten doen, waren de palen twee keer zo lang geworden en waren de kosten sterk gestegen. Nu konden we door een extra berekening aantonen dat de palen op kleef voldoen aan de eisen voor stabiliteit en draagvermogen.' Het staal is thermisch verzinkt; vervolgens zijn er drie lagen coat aangebracht, waardoor de paal nu een anti-graffitiwerking heeft. 'Graffiti spuiten kan wel, maar het is nu mogelijk om dit relatief eenvoudig te verwijderen.' Over de impact die dat had op de prijs zegt Rehorst: 'Het is niet de cultuur van GKB

om te klagen over eventuele extra kosten. Er wordt te vaak alleen op de prijs gelet. Het is veel beter om jezelf als opdrachtnemer als doel te stellen dat het project goed wordt afgerond.'

Die betrokkenheid van alle partijen hielp GKB vervolgens ook bij de plaatsing van de periscopen. 'Een aantal huizen rondom het park is op huiden gebouwd. Men vreesde dat de trillingen van de heiwerkzaamheden schade zouden veroorzaken aan de woningen', zegt Bordes. 'Door tijdens de plaatsing continu te meten, hebben we schade

Met zijn ervaring en diversiteit aan kennis is het voor GKB makkelijker om kunstprojecten te realiseren.

kunnen voorkomen', stelt Rehorst, die daarbij opmerkt dat de warme droge zomer een handje heeft geholpen. 'Dankzij dat warme en droge weer was het eenvoudiger voor ons om de kraan op de juiste plek te krijgen. Het gebruik van rijplaten heeft er nu eens niet toe geleid dat de grond veranderde in een modderpoel.'

Weer eens wat anders

Het unieke karakter van dit soort projecten maakt het juist extra uitdagend voor GKB, stelt Rehorst. 'Het is anders dan anders. Je mag meedenken met de klant. Bij veel standaardprojecten kom je terecht in een molen en dien je gewoon mee te draaien. Dat is bij kunstwerken anders.' Volgens hem is het de unieke structuur van de GKB Groep die meerwaarde biedt bij dit soort projecten. 'Wij doen zowel bouwkundige als kunstzinnige projecten en kunnen daarbij terugvallen op onze civieltechnische en werktuigbouwkundige ingenieurs om ervoor te zorgen dat het helemaal in orde komt.' Maud Nieraeth-van Banning heeft er alle vertrouwen in dat ze in de toekomst vaker met GKB zullen samenwerken. 'Als je op één lijn zit, heb je aan een half woord voldoende om elkaar te begrijpen', zo omschrijft ze de samenwerking. Als antwoord op de vraag wat dat betekent voor GKB, is haar reactie kort maar duidelijk: 'Je hebt staalboeren en je hebt GKB!'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/27827/capelle-aan-den-ijssel-in-the-picture-met-bijzonder-kunstwerk